

FUNKCIJŲ PERŽIŪROS ATASKAITA

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų vidaus procedūrų atliekant priskirtas funkcijas peržiūra

2012 m.
TEISINGUMO MINISTERIJA

TURINYS

I.	ĮŽANGA.....	3
1.	Funkcijų peržiūros tikslai ir metodologija.....	3
2.	Funkcijų peržiūros objektas ir kontekstas.....	3
II.	ATLIEKAMŲ FUNKCIJŲ IR PROCESŲ ANALIZĖS REZULTATAI.....	7
1.	Funkcijų analizė.....	7
2.	Procesų analizė.....	10
3.	Apklaustos apie atliekamų funkcijų kokybę analizė.....	12
III.	FUNKCIJŲ PERŽIŪROS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	18
IV.	PRIEDAI.....	25

I. IŽANGA

1. Funkcijų peržiūros tikslai ir taikyti metodai

Teisingumo ministro 2012 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1R-121 buvo sudaryta darbo grupė (1 priedas), kuriai pavesta peržiūrėti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms (toliau tekste taip pat vartojama tarnybos) priskirtas funkcijas, susijusias su sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimu, apmokėjimo už suteiktą teisinę pagalbą, priėmimu, valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimu. Darbo grupės darbas buvo organizuojamas pagal patvirtintą planą (2 priedas). Informacija buvo renkama iš penkių įstaigų, ne visada informacija buvo gaunama laiku ir tinkama forma, dažnai reikėjo kreiptis patikslinančios informacijos, todėl nebuvo galimybių įgyvendinti darbo plano nustatytais terminais. Darbo grupė atliko **vertikalią funkcijų peržiūrą**, apėmusią Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų funkcijas (darbo grupė surengė 3 posėdžius, darbo grupės posėdžių protokolai pridedami 3 priede). Pasirinktas funkcijų **peržiūros atlikimo būdas – vidaus.**

Funkcijų peržiūros tikslas – didinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų veiklos efektyvumą.

Funkcijų peržiūros **metodologija** paremta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 968 patvirtinta Vyriausybei atskaitingų institucijų funkcijų peržiūros metodika. Funkcijų peržiūra atlikta vadovaujantis minėtoje metodikoje nustatytais funkcijų peržiūros etapais ir procedūromis.

Duomenų rinkimo metodai: antrinių šaltinių analizė (strateginiai dokumentai, aktualūs teisės aktai, metinės ataskaitos apie antrinės teisinės pagalbos organizavimą ir teikimą, 2011 m. atliktos paslaugų gavėjų ir suinteresuotų institucijų apklausos apie teikiamos paslaugos kokybę duomenys), apklausos (klausimynai valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms vykdomų funkcijų išgryninimui, žmoniškųjų išteklių ir procesų analizei, ir kt.)

Darbo grupės patvirtintos **funkcijų peržiūros gairės:**

- aiškiai apibrėžtos ir suvienodintos procedūros;
- optimalus funkcijų atlikimo būdas;
- kokybiškai teikiamos paslaugos.

Laukiamas rezultatas – padidėjęs valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų vidaus administravimo efektyvumas, sudarantis sąlygas racionaliai naudoti turimus išteklius ir padidinti teikiamų paslaugų kokybę.

2. Funkcijų peržiūros objekto ir konteksto aprašymas

Funkcijų peržiūros objektas – valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų (Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Klaipėdos) atliekamos funkcijos. Šios tarnybos yra įstaigos prie Teisingumo ministerijos, kurių veiklos teritorijos atitinka bendrosios kompetencijos apygardos teismų teritorijas¹. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos savo veiklą pradėjo 2005 m. gegužės 1 d., priėmus naujos redakcijos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymą. Valstybės garantuojama teisinė pagalba yra viena iš tarptautiniuose dokumentuose ir nacionaliniuose teisės aktuose įtvirtintų teisės kreiptis į teismą, teisės į tinkamą teismo procesą, šalių procesinio lygiateisiškumo ir kitų žmogaus teisių įgyvendinimo garantija. Šių tarnybų paskirtis – pagal kompetenciją užtikrinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą ir valstybės politikos įgyvendinimą smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo srityje.

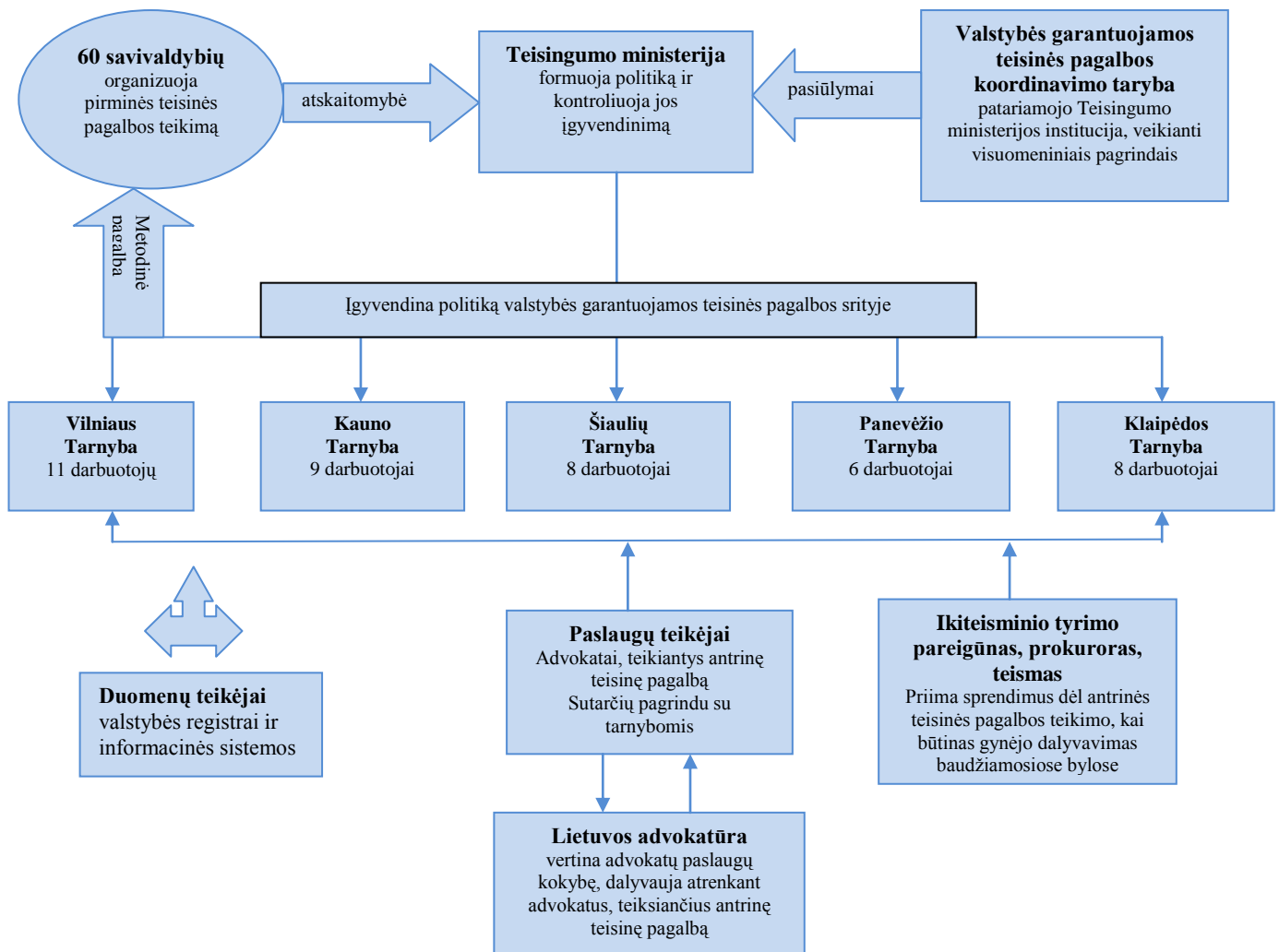
¹ Siekiant užtikrinti šioms tarnyboms pavestų funkcijų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje įgyvendinimą ir skatinti antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų ir tarnybų bendradarbiavimą, 2008 m. taip pat buvo įsteigta kolegiali valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų patariamoji institucija – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegija, susidedanti iš valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų direktorių, 5 advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, ir Teisingumo ministerijos atstovo. Viena iš esminių šios kolegijos funkcijų – formuoti bendrą praktiką valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje.

Pagrindiniai valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų veiklos tikslai yra:

1. užtikrinti antrinės teisinės pagalbos² teikimą;
2. koordinuoti pirminės teisinės pagalbos³ teikimą;
3. dalyvauti įgyvendinant valstybės politiką smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo srityje.⁴

Be to, Vilniaus valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai funkcijų peržiūros metu (2012 m. birželio 30 d.) buvo priskirtas naujas veiklos tikslas – užtikrinti palankesnes tarpvalstybinio išlaikymo išmokų išieškojimo sąlygas, atliekant pagal kompetenciją 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL L 7, 2009 1 10, p. 1) nustatytas centrinės institucijos funkcijas.

ESAMOS SISTEMOS DALYVIAI

² Antrinė teisinė pagalba – dokumentų rengimas, gynība ir atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčo sprendimo ne teisme atveju, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas. Be to, ši teisinė pagalba apima bylinėjimosi išlaidų bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusių išlaidų ir su baudžiamosioje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos organizuoja antrinės teisinės pagalbos teikimą, antrinę teisinę pagalbą teikia advokatai, su kuriais šios tarnybos yra sudariusios sutartis dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo.

³ Pirminė teisinė pagalba – teisinė informacija, teisinės konsultacijos ir dokumentų, skirtų valstybės ir savivaldybių institucijoms, išskyrus procesinius dokumentus, rengimas. Be to, ši teisinė pagalba apima patarimus dėl ginčo sprendimo ne teismo tvarka, veiksmus dėl taikaus ginčo išsprendimo ir taikos sutarties parengimą. Pirminę teisinę pagalbą organizuoja savivaldybių vykdomosios institucijos, tai valstybinė (perduota savivaldybėms) funkcija. Pirminę teisinę pagalbą teikia savivaldybių pasirinkimu jų administracijos valstybės tarnautojai ar darbuotojai arba advokatai, su kuriais savivaldybės yra sudariusios sutartis.

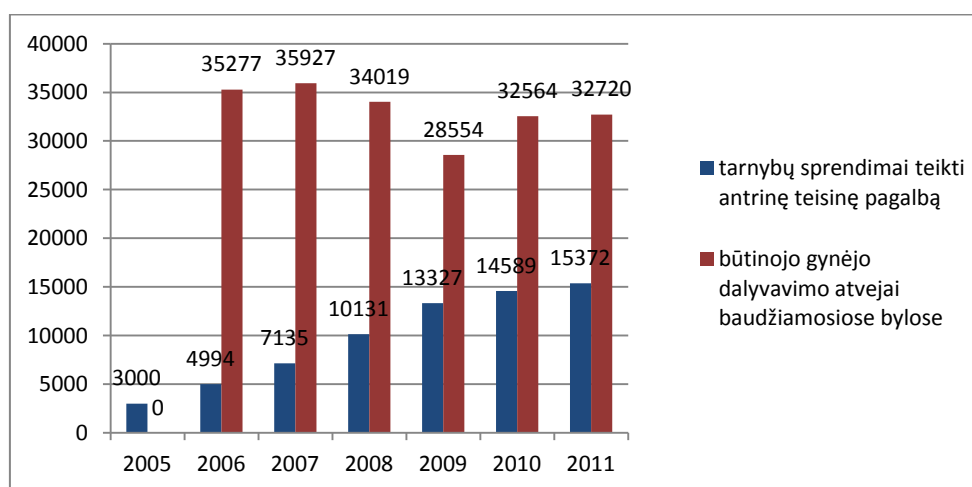
⁴ Teisingumo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymas Nr. 1R-105 „Dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų steigimo ir viešųjų įstaigų Vilniaus viešosios advokatų kontoros bei Šiaulių viešosios advokatų kontoros pertvarkymo“ (Žin., 2005, Nr. 47-1577).

Šios funkcijų peržiūros metu buvo analizuojamos ne visos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms priskirtos funkcijos, o tik dalis jų, susijusių su šių institucijų veikla valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje – sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimu, apmokėjimo už suteiktą teisinę pagalbą, priėmimu, valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimu (funkcijų peržiūrai atrinktų funkcijų sąrašas pateikiamas 4 priede). Atlikdamos šias funkcijas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos prisideda prie Teisingumo ministerijos strateginio tikslo „Padidinti teisinių institucijų paslaugų patogumą vartotojams ir jų efektyvumą“ (programa „Paslaugos gerinti ginčų nagrinėjimą“) įgyvendinimo. Funkcijų peržiūra orientuota į *vidinių valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų procedūrų peržiūrą*.

Funkcijų peržiūros apimtis pasirinkta atsižvelgiant į poreikį didėjant valstybės garantuojamos teisinės pagalbos apimtims bei priskyrus valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms naujas funkcijas užtikrinti efektyvią ir optimalią pagal turimus finansinius ir žmogiškuosius išteklius šių institucijų veiklą.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų priimamų sprendimų skaičius suteikti antrinę teisinę pagalbą nuo 2005 m. iki 2011 m. išaugo 5 kartus (sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus dinamika pateikiama 1 pav.).⁵ Didėjant šių sprendimų skaičiui, didėja ir kitų su antrinės teisinės pagalbos organizavimu susijusių funkcijų apimtys (sprendimai išmokėti užmokestį advokatams už suteiktą antrinę teisinę pagalbą, sprendimai dėl advokato pakeitimo, sprendimai dėl antrinės teisinės pagalbos nutraukimo, sprendimai dėl sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą galiojimo laiko pratęsimo, sprendimai dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų išieškojimo ir gražinimo ar priteisimo į valstybės biudžetą ir pan.). Be to, valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms 2008/2009 m. buvo priskirtos naujos funkcijos (pirminės teisinės pagalbos koordinavimas, antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimas, pažymų teismams dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų priteisimo išrašymas) nedidinant didžiausio leistino pareigybių skaičiaus ir neskiriant papildomo finansavimo. Netgi priešingai, 2009 m. spalio mėn. didžiausias leistinas pareigybių skaičius buvo sumažintas 5 pareigybėmis (nuo 48 iki 43), viena pareigybe (iki 42) šis skaičius buvo sumažintas dar ir 2011 m. gegužės mėn. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos, teikdamos metines veiklos ataskaitas, nuolat identifikuoja žmogiškųjų išteklių, įgyvendinant priskirtas funkcijas, trūkumą. *Atsižvelgiant į ribotas galimybes skirti papildomą finansavimą sistemos administravimui, tikimasi dalį problemų, susijusių su žmogiškųjų išteklių trūkumu, išspręsti vidaus procedūrų peržiūros pagalba*.

1 pav. Sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus dinamika⁶

⁵ <http://www.teisinepagalba.lt/dok/2011%20ANTRINES%20ataskaita-final%202012-06.pdf>

⁶ 2005 m. nebuvo renkami duomenys apie būtiną gynėjo dalyvavimo baudžiamosiose bylose skaičių.

Nuo 2009 m. mažėjant valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų asignavimams, tačiau, nepaisant priemonių, kurių buvo imtasi⁷, didėjant antrinės teisinės pagalbos apimtims, identifikuojama kita opi problema – nepakankamas finansavimas šiai viešajai paslaugai, dėl ko tarnyboms kyla problemų per teisės aktų nustatytus terminus atsiskaityti su antrinę teisinę pagalbą teikiančiais advokatais.

	2008	2009	2010	2011	2012
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms skirtų asignavimų suma	15 555 300 Lt	13 245 000 Lt	13 487 000 Lt	Planuota 14 487 000 Lt*	13 904 000 Lt
Kreditoriniai įsiskolinimai	265 500 Lt	1 558 100 Lt	2 430 000 Lt	726 000 Lt	Planuojamas metų pabaigoje

*Pastebėtina, kad 2011 m. iš Centrinės hipotekos įstaigos lėšų buvo skirta papildomai 2 850 000 Lt valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų turimiems įsiskolinimams padengti.

Vertinant valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidų struktūrą 2010–2011 m. pastebėtina, kad administravimo išlaidos (valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų darbo užmokesčio fondas ir socialinio draudimo įmokos, šių tarnybų išlaikymas, koordinavimo baudžiamosiose bylose išlaidos) sudarė atitinkamai 18 ir 15 proc., kitos lėšos skiriamos antrinės teisinės pagalbos užtikrinimui (užmokestis advokatams už suteiktą antrinę teisinę pagalbą, advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, išlaikymas, kitų antrinės teisinės pagalbos išlaidų (teismo ekspertizės, vertimai, įrodymų rinkimas) atlyginimas).

Šios funkcijų peržiūros metu nesiekama iš esmės peržiūrėti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos apimčių, nes to jau buvo imtasi Teisingumo ministerijos parengtu ir Lietuvos Respublikos Seimui 2012-04-27 pateiktu Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu (Nr. XIP-4364) ir jį įgyvendinančiais 7 įstatymų projektas. Šiais projektais, be kita ko, įtvirtinami griežtesni ribojimai, įvertinant asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, numatomas antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimas iš nuteistojo, jį pripažinus kaltu, ir įvertinus jo turtinę padėtį, kai skiriant būtinąjį gynėją dalyvavo valstybės apmokamas advokatas (pastebėtina, kad pastarosios išlaidos, kurios šiuo metu nėra atlyginamos į valstybės biudžetą, sudaro apie 60 proc. visų antrinės teisinės pagalbos išlaidų). Atsižvelgiant į tai, nebuvo atliekama ir funkcijų vykdymo tikslingumo bei vykdymo vietos nustatymo analizė.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr.707 (Žin., 2009, Nr. 84-35), siekiant mažinti asmenų, turinčių teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ratą, 25 proc. sumažinti pajamų lygiai antrinei teisei pagalbai gauti, kurių galiojimas pratęstas iki 2012 m. gruodžio 31 d.

II. ATLIEKAMŲ FUNKCIJŲ IR PROCESŲ ANALIZĖS REZULTATAI

1. Funkcijų analizė

Analizuojamos funkcijos pagal savo pobūdį sugrupuotos į keturias grupes:

- 1) funkcijos, susijusios su sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priėmimu;
- 2) funkcijos, susijusios su sprendimų dėl apmokėjimo už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priėmimu;
- 3) funkcijos, susijusios su antrinės teisinės pagalbos teikimo baudžiamosiose bylose koordinavimu;
- 4) funkcijos, susijusios su antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimu valstybei.

Rengiant funkcijų sąrašą surinkta informacija apie žmogiškuosius išteklius kiekvienai funkcijai vykdyti, kiekvienos funkcijos sukuriama produktai (informacija pateikiama 5 ir 6 prieduose), analizuotos išlaidos tenkančios vienam sukurtam produktui ar vienai pareigybei, lyginant atskirų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų duomenis ir nuokrypius nuo vidurkio (informacija pateikiama 7 priede). Skaičiuojant produktyvumo rodiklius, sukurtų produktų kiekis perskaičiuojamas vienai pareigybei, kad būtų galima palyginti atskirų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų duomenis.

Atskirų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų duomenų palyginimas pateikiamas žemiau:

1. Daugiausiai analizuojamų funkcijų produktų sukuriama Vilniaus tarnyba – 23703, šiek tiek mažiau Kauno tarnyba – 19055, Šiaulių tarnyba – 16864, mažiausiai sukurtų produktų kiekis – Klaipėdos tarnyba (10644), šiek tiek didesnis – Panevėžio tarnyboje (15715).

1	Vilniaus tarnyba	23703
2	Kauno tarnyba	19055
3	Šiaulių tarnyba	16864
4	Panevėžio tarnyba	15715
5	Klaipėdos tarnyba	10644

2. Produktiviausiai (pagal tai kiek produktų vidutiniškai sukuria 1 pareigybė) Panevėžio tarnyba – 1964, šiek tiek mažiau Šiaulių tarnyba – 1874, Vilniaus tarnyba – 1714, mažiausias 1 pareigybės vidutinis sukurtų produktų kiekis – Klaipėdos tarnyboje (1096), šiek tiek didesnis Kauno tarnyboje (1588). Vertinimas atliktas neatsižvelgiant į tai, kiek pareigybių priskirta kitų funkcijų atlikimui.

1	Panevėžio tarnyba	1964
2	Šiaulių tarnyba	1874
3	Vilniaus tarnyba	1714
4	Kauno tarnyba	1588
5	Klaipėdos tarnyba	1096

Vertinant, kiek produktų sukuria vidutiniškai viena pareigybė, atėmus žmogiškuosius išteklius, skiriamus kitoms funkcijoms, tarnybų produktyvumo palyginimas išlieka toks pat.

		Produktų skaičius vienai pareigybei	Kitoms funkcijoms priskirtas pareigybių skaičius
1	Panevėžio tarnyba	2721	2,225
2	Šiaulių tarnyba	2571	2,44
3	Vilniaus tarnyba	2187	2,996
4	Kauno tarnyba	1880	1,865
5	Klaipėdos tarnyba	1643	3,232

3. Analizuojant sukuriamų produktų kiekį atskirose funkcijose, tai daugiausiai produktų sukuriama:

- atliekant funkciją, susijusią su sprendimų dėl apmokėjimo už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priėmimu (2.1) (sprendimai išmokėti užmokesį, sprendimai atsisakyti išmokėti, prašymai gražinti papildymui, sprendimai kompensuoti antrinės teisinės pagalbos išlaidas) – 36 329. Produktiviausiai šioje funkcijoje dirba Panevėžio tarnyba, vidutiniškai 1 pareigybė priima 3550 tokio pobūdžio sprendimų, Vilniuje – 3392, Šiauliuose – 3124, Klaipėdoje – 2530, Kaune – 1858.

1	Panevėžio tarnyba	3550
2	Vilniaus tarnyba	3392
3	Šiaulių tarnyba	3124
4	Klaipėdos tarnyba	2530
5	Kauno tarnyba	1858

- atliekant antrinės teisinės pagalbos teikimo baudžiamosiose bylose koordinavimo funkciją (3.1. p.) (gynėjo parinkimai, atsisakymai parinkti gynėją, budėjimo grafikų sudarymas) – 34829 (įskaitant advokatų – koordinatorių sukuriamus produktus). Be advokatų – koordinatorių sukuriamų produktų vykdant šią funkciją sukuriama 20593 produktai. Vienai pareigybei tenkantis vidutinis produktų kiekis (be advokatų – koordinatorių sukuriamų produktų) didžiausias Šiaulių tarnyboje, mažiausias Klaipėdos tarnyboje.

1	Šiaulių tarnyba	5503
2	Panevėžio tarnyba	4356
3	Kauno tarnyba	3860
4	Vilniaus tarnyba	3037
5	Klaipėdos tarnyba	1568

4. Efektyvumas. Skaičiuojant efektyvumą, buvo skaičiuojama 1 produktui tenkanti išlaidų suma ir vienai pareigybei tenkanti išlaidų suma. (įskaitant visas tarnybų išlaidas, ne tik su darbo užmokesčiu susijusias).

Vienam sukuriamam produktui (įskaitant ir advokatų – koordinatorių sukuriamus produktus) išlaidų suma yra mažiausia Panevėžio tarnyboje, antroje vietoje Vilniaus tarnyba, 3 – Kauno tarnyba, 4 – Šiaulių tarnyba, 5 – Klaipėdos tarnyba. Atkreiptinas dėmesys, kad vertinant efektyvumą šiuo aspektu visos tarnybos išlaidos dalijamos tik analizuojamų funkcijų sukurtiems produktams, darant prielaidą, kad vykdant kitas funkcijas tarnybų produktyvumas yra panašus ir neturi įtakos bendram vertinimui.

1	Panevėžio tarnyba	26,1 Lt
2	Vilniaus tarnyba	26,2 Lt
3	Kauno tarnyba	27,0 Lt
4	Šiaulių tarnyba	30,4 Lt
5	Klaipėdos tarnyba	33,9 Lt

Pastebėtina, kad Šiaulių tarnyba šiuo metu yra vienintelė tarnyba, nuomojanti patalpas iš privačių subjektų, nes, tarnybai pradėjus veiklą, Šiaulių mieste nebuvo laisvų valstybei priklausančių patalpų. Artimiausiu metu ši problema bus išspręsta, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012008-21 nutarimu Nr. 1014 Šiaulių tarnybai patikėjimo teise buvo perduotos valstybei nuosavybės teise priklausančios patalpos. Iš Šiaulių tarnybos išlaidų atėmus nuomos išlaidas bei programos „KOORDIS“ palaikymui tenkančias išlaidas (pastarąsias išlaidas už visas tarnybas dengia Šiaulių tarnyba), tarnybos išsidėstytų tokia seka.

1	Šiaulių tarnyba	21,7 Lt
2	Panevėžio tarnyba	26,1 Lt
3	Vilniaus tarnyba	26,2 Lt
4	Kauno tarnyba	27,0 Lt
5	Klaipėdos tarnyba	33,9 Lt

Vienai faktinei pareigybei tenkanti išlaidų suma yra mažiausia Kauno tarnyboje, antroje vietoje Klaipėdos tarnyba, 3 – Vilniaus tarnyba, 4 – Panevėžio tarnyba, 5 – Šiaulių tarnyba.

1	Kauno tarnyba	45 tūkst. Lt
2	Klaipėdos tarnyba	47,5 tūkst. Lt
3	Vilniaus tarnyba	49,5 tūkst. Lt
4	Panevėžio tarnyba	51 tūkst. Lt
5	Šiaulių tarnyba	57 tūkst. Lt

Nevertinant aukščiau minėtų Šiaulių tarnybos patiriamų išlaidų, matyti, kad Šiaulių tarnybos veikla gali būti vertinama efektyviausiai.

1	Šiaulių tarnyba	41 tūkst. Lt
2	Kauno tarnyba	45 tūkst. Lt
3	Klaipėdos tarnyba	47,5 tūkst. Lt
4	Vilniaus tarnyba	49,5 tūkst. Lt
5	Panevėžio tarnyba	51 tūkst. Lt

Efektyvumo vertinimui pagal vienai pareigybei tenkančią išlaidų sumą, reikėtų pastebėti, kad tarnybos yra nedidelės organizacijos, todėl nuokrypius įtakoja ir skirtingas darbo užmokesčio dydis konkreitiems specialistams (įvertinant jų patirtį, kvalifikaciją ir pan.), darbuotojų kaita.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad Klaipėdos tarnyboje tiek efektyvumo, tiek produktyvumo vertinimai yra žemiausi, todėl šioje tarnyboje turėtų būti imamasi papildomų priemonių, optimizuojant žmogiškųjų išteklių paskirstymą. Manytina, kad kitose tarnybose produktyvumo rodiklių skirtumai galėjo atsirasti dėl perteklinių veiksmų atlikimo, kurie yra konstatuoti procesų analizėje. Be to, reikėtų atsižvelgti ir į tai, kad nuo 2012-05-01, pasikeitus apygardos teismų veiklos teritorijoms, pasikeitė tarnybų veiklos teritorijos (tuo tarpu funkcijų analizė atlikta pagal 2011 m. duomenis), o tai turės įtakos atitinkamų tarnybų produktyvumo rodikliams: preliminariai numatomas darbo krūvio mažėjimas Panevėžio ir Vilniaus tarnybose, didėjimas – Kauno tarnyboje, o tai reiškia, kad darbo krūviai pasiskirstys labiau tolygiai. Pastebėtina ir tai, kad 2012 m. birželio mėn. Vilniaus tarnybai buvo priskirtos papildomos funkcijos (nesusijusios su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos organizavimu), nedidinant pareigybių skaičius, todėl šioje tarnyboje persiskirstė išteklių analizuotų funkcijų atlikimui.

Vertinat veiklos efektyvumą pagal vienam produktui tenkančią išlaidų sumą Panevėžio tarnybos, Vilniaus tarnybos ir Kauno tarnybos veikla vertintina vienodai, Šiaulių tarnyboje bus sudarytos sąlygos efektyviau naudoti išteklius, atsisakius patalpų nuomos, todėl šiuo laikotarpiu nenustatytas poreikis minėtose tarnybose imtis papildomų priemonių gerinant jų efektyvumą analizuotais aspektais.

2. Procesų analizė

Šiame etape buvo analizuojami funkcijų peržiūrai pasirinktų funkcijų atlikimo procesai visose valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybose.

Analizei buvo pasirinkti **šie procesai**:

1. Sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ir atsisakymo suteikti antrinę teisinę pagalbą priėmimas.
2. Sprendimų dėl sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą galiojimo laiko pratęsimo (atsisakymo pratęsti sprendimo galiojimą) priėmimas.
3. Sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimo priėmimas.
4. Sprendimų dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimo (atsisakymo pakeisti antrinę teisinę pagalbą teikiančią advokatą) priėmimas.
5. Sprendimų išmokėti užmokesčių antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams priėmimas:
 - 5.1. Užmokesčio išmokėjimas prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams;
 - 5.2. Advokato, nuolat teikiančio antrinę teisinę pagalbą, darbo laiko apskaita ir užmokesčio mokėjimas.
6. Antrinės teisinės pagalbos teikimo baudžiamosiose bylose koordinavimas.
7. Antrinės teisinės pagalbos išlaidų dydžio apskaičiavimas, kai sprendžiamas antrinės teisinės pagalbos išlaidų priteisimo iš priešingos šalies klausimas.
8. Pareiškėjo mokėtinos antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumos apskaičiavimo procesas.

Procesų analizė iš esmės apėmė didelę dalį peržiūrai atrinktų funkcijų, nebuvo analizuojami tik tų funkcijų, kurių produktų kiekis yra nedidelis, procesai, darant prielaidą, kad institucijos veikla atliekant pastaruosius procesus, neturi įtakos institucijos veiklos efektyvumo vertinimui.

Procesų analizės metu siekta nustatyti, ar procesai atliekami vienodai visose tarnybose ir yra tinkamai reglamentuoti, ar nustatytu būdu atliekami procesai yra pakankami efektyviam funkcijų vykdymui. Išsami procesų analizė pateikiama 8 priede.

Procesų analizė parodė, kad ne visi procesai tiek turinio (kokie veiksmai yra atliekami), tiek išteklių paskirstymo (veiksmų priskyrimas konkrečioms darbuotojams) aspektais yra vienodai atliekami visose tarnybose. Daugiausiai skirtumų nustatyta procesuose lyginant pagal darbuotojams priskirtas funkcijas atliekant atskirus procesus. *Pastarieji skirtumai iš esmės sąlygoti keletos priežasčių:*

- 1) Skirtinga valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų struktūra (pavyzdžiui, Šiaulių tarnyboje nėra struktūrinių skyrių);
- 2) Skirtinga turimų darbuotojų kvalifikacija ir kompetencija (pavyzdžiui, kai vienas darbuotojas gali atlikti tiek teisininko, tiek finansininko funkcijas).

Nustatytas problemas galima suskirstyti į šias grupes:

- 1) Nepakankamai išsamus ir aiškus teisinis reguliavimas;
- 2) Netinkama teisės aktų įgyvendinimo praktika neturint tinkamų gebėjimų ar dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo;
- 3) Skirtingos institucijų, su kuriomis tenka bendradarbiauti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms, praktikos įtaka valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų funkcijų atlikimo praktikai.

Rengiant rekomendacijas buvo laikomasi nuomonės, kad būtina imtis korekcijų tobulinant procesus turinio ir išteklių paskirstymo aspektais tik tais atvejais, kai skirtumai yra žymūs ir turi įtakos atskirų produktų sukūrimui (atsisakant tokių produktų, kurie sukuria mažiausiai pridėtinės vertės). Taip pat buvo atsižvelgiama į gerąją kitų tarnybų praktiką organizuojant tam tikrų procesų atlikimą. Dėl procesų tobulinimo žmogiškųjų išteklių paskirstymo aspektu šiame etape nedaromos galutinės išvados, nes, kaip jau buvo minėta, dažniausiai tuos skirtumus lemia ir skirtinga darbuotojų kvalifikacija ir kompetencija, jų faktinis darbo krūvis. Pavyzdžiui, gautų ir parengtų

dokumentų registravimo tvarka (t. y., kam priskirta ši funkcija) dokumentų valdymo sistemoje yra skirtinga ne tik tarp skirtingų tarnybų, bet skiriasi ir toje pačioje tarnyboje priklausomai nuo procesų (dažniausiai administratoriui nepriskiriama registravimo funkcija procesuose, susijusiose su apmokėjimu). Registravimo veiksmo išskaidymas skirtingiems specialistams priklausomai nuo proceso grindžiamas tuo, kad tarnybose administratorius ne tik tvarko dokumentų valdymo sistemą, bet ir bendrauja su pareiškėjais, priima skambučius ir pan., todėl jis nebūtų pajėgus visa apimtimi vykdyti šią funkciją

Šios analizės pagrindu bus siūloma valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms pateikti konkrečius siūlymus Teisingumo ministerijai dėl vidaus procedūrų tobulinimo, siekiant *procesų racionalizavimo*. Apibendrintai galima teigti, kad tarnybose visų procesų atlikimas koncentruojamas viename padalinyje, išskyrus funkcijas, susijusias su apmokėjimu už suteiktą antrinę teisinę pagalbą (advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, ataskaitų vertinimas ir apmokėjimas už suteiktą teisinę pagalbą Vilniaus ir Panevėžio tarnybose) ir antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo valstybei administravimą. Pastebėta tendencija, kad tarnybos siekia procesus koncentruoti viename padalinyje, pokyčiai vyksta nuolat (pavyzdžiui, įtraukiant į Finansų skyriaus sudėtį teisininko pareigybę, kuris galėtų atlikti teisinį vertinimą, vykdant apmokėjimą advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą). Toliau vykdant procesų peržiūrą konkrečiose tarnybose taip pat rekomenduotina siekti procesus koncentruoti viename padalinyje, atitinkamai peržiūrint darbuotojų funkcijas.

Kartu atkreiptinas dėmesys, kad valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos neturi informacinės sistemos, kuri padėtų automatizuoti tam tikrus procesus, minimizuotų „žmogiško faktoriaus“ klaidų skaičių, sąveikautų su kitomis informacinėmis sistemomis, sudarant sąlygas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms ir advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, efektyviau įgyvendinti jiems pavestas funkcijas, palengvintų bendradarbiavimą su kitomis institucijomis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos naudojami šiuo metu programine įranga antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimui „KOORDIS“, kuris turi ribotas technines galimybes, šia įranga *online* režimu negali naudotis išoriniai vartotojai (pavyzdžiui, teismai, ikiteisminio tyrimo institucijos). Vienas iš siektinų uždavinių – reikalingo finansavimo informacinės sistemos sukūrimui ir jos įdiegimui užtikrinimas, pirmiausiai išnaudojant Europos Sąjungos struktūrinės paramos teikiamas galimybes. Sukūrus informacinę sistemą, kitame etape būtų sudarytos sąlygos įstaigų veiklos tobulinimui *procesų pertvarkymo būdu* (procesų automatizavimas, procedūrų supaprastinimas ir standartizavimas).

3. Apklausos apie atliekamų funkcijų kokybę analizė

Atsižvelgiant į tai, kad viena iš šios funkcijų peržiūros gairių yra „kokybiškai teikiamos paslaugos“, buvo analizuojami tarnybų 2011 m. atliktos paslaugų gavėjų (pareiškėjų) ir suinteresuotų institucijų, dalyvaujančių antrinės teisinės pagalbos teikimo procese, apklausų apie tarnybų ir antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų teikiamų paslaugų kokybę duomenys. Iš asmenų, pasinaudojusių antrine teisine pagalba, ir institucijų, su kuriomis tarnybos bendradarbiauja savo veikloje, nuomonės galimai identifikuoti tobulintinus procesus, įgyvendinant tarnyboms priskirtas funkcijas. Šių apklausų duomenys pateikiami 10 priede.

Gyventojų, kurie naudojami antrinės teisinės pagalbos paslaugomis, nuomonė apie advokatų teikiamų paslaugų ir valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų veiklos kokybę

Apibendrinus pareiškėjų apklausos rezultatus, galima teigti, antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų paslaugų kokybę atitinka daugumos pareiškėjų lūkesčius – **81,7 proc.** pareiškėjų skyrė 5 ir 4 balus (labai gerai ir gerai) vertindami advokatų teikiamų paslaugų kokybę, o **90 proc.** respondentų rekomenduočių savo draugams (pažįstamiems) kreiptis į tarnybą dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo. Praktikoje pastebima, kad visuomenėje yra susiformavusi iš esmės neigiama nuomonė apie valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kokybę ir neigiamas „valstybinio advokato“ įvaizdis. Reikėtų pažymėti, kad šioje apklausoje daugiausiai dalyvavo asmenys, kuriems teikiama antrinė teisinė pagalba civilinėse ir administracinėse bylose, todėl iš esmės nėra pateikiamas išsamus paslaugų kokybės įvertinimas, tačiau tai iliustruoja, jog „išankstinė nuomonė“ ir nuomonė „paremta asmenine patirtimi“ yra gana skirtinga.

Apklausos rezultatai, taip pat iliustruoja, kad gan aktuali problema yra advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, trūkumas (pirmo susitikimo su paskirtu advokatu nuo 1 mėn. iki 2 mėn. laukė 9 proc. respondentų, o daugiau nei 2 mėn. – 3,8 proc. Siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą, reikalinga imtis priemonių, įtraukiant daugiau advokatų ar kitų paslaugų teikėjų dalyvauti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemoje. Tikimasi, kad ši problema iš dalies galėtų būti išspręsta priėmus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pataisas, sudarančias sąlygas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemoje dalyvauti ir advokatų padėjėjams.

Tarnybų veikla iš esmės taip pat buvo įvertinta teigiamai. **88,6 proc.** pareiškėjų nurodė, kad tarnybos darbuotojai atsakė į visus jiems rūpimus klausimus; **83,1 proc.** respondentų rekomenduotų kitiems asmenims kreiptis į tarnybą, (4,5 proc. respondentų neatsakė į šį klausimą), **91 proc.** apklaustųjų mano, kad tarnybos darbas organizuojamas tinkamai, **90,9 proc.** respondentų įvertino tarnybos (jos tarnautojų) teikiamas paslaugas 5 ir 4 balais (labai gerai ir gerai). Pažymėtina, kad praktikoje pastebima, kad gyventojams sudėtinga atriboti tarnybos ir advokatų veiklos pobūdį, suvokti advokatą ir tarnybą siejančius santykius ir jų atsakomybes, todėl šiuo aspektu turėtų būti suteikiama gyventojams daugiau informacijos.

Paprašyti nurodyti, su kokiomis problemomis susiduria, pareiškėjai įvardijo, kad:

- ilgai trunka advokato keitimas:

Tarnybos, priimdamos sprendimus dėl advokato keitimo vadovaujasi bendroju – 20 darbo dienų – terminu, kuris joms reikalingas ir advokato paaiškinimams gauti. Kauno tarnyba nurodė, kad taiko 3 darbo dienų terminą nuo pareiškėjo prašymo gavimos dienos, kai prašoma advokatą pakeisti dėl svarbių priežasčių (advokato liga, advokato atstovavimas kitai šaliai toje pačioje byloje), taip pat, kai skundžiamasi advokato kokybe ir skundas yra persiunčiamas Lietuvos advokatūrai, arba 3 darbo dienų terminą nuo advokato paaiškinimo gavimos dienos. Manytina, kad tarnybų praktika šiuo klausimu galėtų būti vienodinama, nustatant tarnybų vidaus teisės aktuose, kad tam tikrais atvejais, kai advokatą prašoma pakeisti dėl svarbių ir objektyvių priežasčių arba skubus sprendimas būtinas dėl bylos aplinkybių, sprendimas priimamas per 3 darbo dienas, o visais kitais atvejais taikomas 20 darbo dienų terminas.

- keletas iš jų nurodė, kad pateikiant prašymą ilgai laukė eilėje, ilgai laukė sprendimo priėmimo:

2011 m. tarnybos taip pat nurodė, kad ne visada sprendimai dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo buvo priimami per įstatymų nustatytus terminus (t. y. 3 darbo dienos) dėl žmoniškųjų išteklių stokos, taip pat dėl to, kad šis terminas yra per trumpas, nes reikia ne tik nustatyti asmens turčinę padėtį, bet ir reikalavimų pagrįstumą (remiantis metinių planų įgyvendinimo kriterijais Vilniaus tarnyba 2011 m. per įstatymų nustatytus terminus priėmė 88,4 proc. sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar atsisakymo ją teikti; Kaunas – 99,7 proc., Šiauliai – 96,90, Panevėžys – 99,8 proc., Klaipėda 86 proc. Pastebėtina, kad parengtu minėtu Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu, numatoma numatyti 5 darbo dienų terminą šioms sprendimams priimti.

- neaiškus tarnybos sprendimas, kadangi nebuvo jame atsakyta į visus klausimus:

Pastebėtina, kad teisingumo ministro 2010 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. 1R-121 buvo patvirtinta rekomenduojama Sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo forma, nurodant joje visą svarbiausią informaciją, aktualią asmeniui, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba. Kadangi nebuvo identifikuota, kokios konkrečios informacijos trūksta pareiškėjams, sudėtinga identifikuoti papildomos informacijos poreikį. Kartu pažymėtina, kad per didelis informacijos kiekio nurodymas dokumente taip pat gali neigiamai įtakoti sprendimo aiškumą.

- -dirbančiam žmogui nepatogus tarnybos darbo laikas:

Aiškinantis šias aplinkybes, nustatyta, kad visos tarnybos, išskyrus Klaipėdos tarnybą, yra įgyvendinusios Viešojo administravimo įstatymo reikalavimą nustatyti per savaitę dvi papildomas pareiškėjų priėmimo valandas prieš arba po viešojo administravimo subjekto darbo dienos laiko.

Klaipėdos tarnyba nurodė, kad to nėra padariusi, nes naudojasi teismo patalpomis, pirmame aukšte yra įsikūręs teismo archyvas, kuris įėjimo į pastatą pagrindines duris atrakina nuo 8 iki 17 val., tačiau minėtos nuostatos įgyvendinimą užtikrina priimdama peraiškėjus kiekvieną dieną pietų metu. Manytina, kad Klaipėdos tarnyba, turėtų imtis priemonių, bendradarbiaudama su pastato savininku, rasti galimybių užtikrinti tinkamai minėto reikalavimo įgyvendinimą, nustatydama dvi papildomas priėmimo valandas *prieš ir po tarnybos darbo dienos laiko*.

- neįgaliam asmeniui sunku patekti į tarnybos patalpas:

Ši problema yra aktuali Vilniaus ir Klaipėdos tarnyboms, kurios yra įsikūrusios senuose pastatuose. Teisingumo ministerija ieško galimybių iš 2013 m. arba 2014 m. numatytų asignavimų skirti lėšų šių patalpų pritaikymui. Kol kas identifikuotas preliminarus 70 000 lt poreikis Vilniaus tarnybos patalpų pritaikymui įvažiavimo į pastatą ir keltuvo įrengimą. Iki tinkamo patalpų pritaikymo neįgaliesiems tarnybos įpareigotos ieškoti galimybių kitais būdais užtikrinti tinkamas asmenų su negalia aptarnavimo sąlygas (bendradarbiaujant su socialiniais darbuotojais, nevyriausybinėmis organizacijomis, teikti antrinę teisinę pagalbą neįgaliesiems skiriant tuos advokatus, teikiančius antrinę teisinę pagalbą, kurių darbo vieta pritaikyta aptarnauti neįgalius asmenis).

Teismų, prokuratūrų, ikiteisminio tyrimo institucijų nuomonė apie tarnybų ir antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklą

Šioje apklausoje dalyvavo teismai, ikiteisminio tyrimo institucijos, prokurorai, todėl atsispindi tarnybų ir antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklos vertinimas ne tik organizuojant ar teikiant antrinę teisinę pagalbą civilinėse ir administracinėse bylose, bet ir baudžiamosiose bylose.

Lyginant asmenų, kurie naudojami antrinės teisinės pagalbos paslaugomis, ir institucijų vertinimus apie jų paslaugų kokybę, matyti, kad šie vertinimai yra žemesni. Labai gerai ir gerai *tarnybos* veiklą įvertino **70,4 proc.** apklaustų institucijų; *advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą*, veiklą labai gerai ir gerai įvertino **68,1 proc.** institucijų (7,4 proc. neatsakė į šį klausimą), *advokatų, prireikusių teikiančių antrinę teisinę pagalbą*, – **70,5 proc.** (6,8 proc. neišreiškė nuomonės).

Atsižvelgiant į tai, kad su didžiąja dalimi institucijų bendradarbiaujama užtikrinant antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, išsamiau institucijų buvo klausiama apie koordinatoriaus baudžiamosiose bylose veiklą. Tarnybos koordinatoriaus veiklą baudžiamosiose bylose labai gerai ir gerai įvertino **74,4 proc.** institucijų (neatsakė 8 proc.). **3,4 proc.** vertino blogai, **13,6 proc.** patenkinamai. Į klausimą, ar, pateikus koordinatoriui pranešimą dėl būtinojo gynėjo dalyvavimo baudžiamajame procese, į jį reaguojama laiku, institucijos atsakė taip: 77,3 proc. atvejų reaguojama laiku, 7,4 proc. atvejų – dažnai pavėluotai, 0 proc. atvejų – visada pavėluotai, 1,1 proc. atsakymas negaunamas, likę respondentai į šį klausimą neatsakė. Tuo tarpu tarnybos metiniuose planuose nurodo, kad tais atvejais, kai nekyla abejonių dėl gynėjo dalyvavimo pagrįstumo, gynėjas 100 proc. parenkamas laiku. Koordinatorius, atsisakydamas parinkti gynėją, institucijų, nuomone, motyvuoja atsisakymo parinkti priežastis 55,7 proc. atvejais tinkamai, 14,2 proc. atvejų – kartais netinkamai, 3,4 proc. atvejų – netinkamai, 1,7 proc. atvejų – motyvai nepateikiami, 1,7 proc. atvejų – atsakymas negaunamas, likę respondentai neatsakė į šį klausimą.

Pažymėtina, kad tarnybos, vertindamos savo veiklą, metinėse veiklos ataskaitose nurodo, kad viena iš didžiausių problemų, su kuria susiduriama, yra ta, kad gana dažnai ikiteisminio tyrimo pareigūnai, prokurorai ar teismas priima nemotyvuotas nutartis ar nutarimus dėl būtinojo gynėjo dalyvavimo baudžiamosiose bylose, dėl ko didėja antrinės teisinės pagalbos išlaidos. 2011 m. *1075 atvejais tarnybos atsisakė parinkti gynėją*, dėl to, kad jo buvo prašoma nepagrįstai. Tarnybos taip pat išreiškia abejonę dėl nurodomų motyvų nutartyse pagrįstumo, ypač tais atvejais, kai nusikalstamos veikos nėra sudėtingos, tačiau pastebėtina, kad Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 2 dalis suteikia gana plačią diskreciją ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui priimant sprendimą dėl būtinojo gynėjo dalyvavimo, t. y. jeigu, jų nuomone, be gynėjo pagalbos įtariamą ar kaltinamą teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami, siekiant užtikrinti aukštą žmogaus teisių apsaugą baudžiamajame procese. Teisingumo ministerija Teisėjų tarybos ir Generalinės prokuratūros dėmesį į šią problemą yra atkreipusį 2011-07-08 raštu Nr. (1.16.)7R-5643, pažymėdama, kad Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 2 dalyje nurodyta ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo teisė pripažinti gynėjo dalyvavimą būtinu nėra absoliuti, todėl šia norma gali būti vadovaujamosi tik įvertinus priežastis, veiksnius, įrodymus ir argumentus, pagrindžiančius galimą įtariamą (kaltinamą) teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, kurie, be kita ko, turėtų atsispindėti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarime ar teismo nutartyje.

Pastebėtina, kad tarnybos šią funkciją perėmė tik 2009 m. sausio 1 d. ir, atsižvelgiant į valstybinio audito ataskaitoje identifikuotus trūkumus, kad dažnai bylose nėra procesinio dokumento, pagrindžiančio gynėjo paskyrimą, pradėjo atidesnę šio proceso kontrolę, dėl ko tam tikrais atvejais atsiranda priešprieša tarp tarnybų ir teismo, ikiteisminio tyrimo institucijų ar prokurorų. Manytina, kad šioje srityje tarnybos turėtų siekti dialogo su minėtomis institucijomis, kad bendradarbiavimo pagrindu būtų pasiekiamas supratimas dėl abiem pusėms kylančių problemų ir ieškoma nevienašališkų jų sprendimo būdų.

Institucijų taip pat buvo prašoma įvertinti *advokatų dalyvavimą teismo posėdžiuose. Nuolat antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų* dalyvavimą teismo posėdžiuose (buvo klausta, ar advokatai dažnai prašo atidėti teismo posėdį dėl to, kad negali jame dalyvauti) gerai arba labai gerai įvertino **56,8 proc.** (24,4 proc. neatsakė į šį klausimą), *prireikus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų* – **54 proc.** (21 proc. neatsakė). Pastebėtina, kad *sutartiniais pagrindais teisines paslaugas teikiančių advokatų* dalyvavimas teismo posėdžiuose buvo įvertintas blogiau – **44,9 proc.** (20,5 proc. neatsakė į klausimą). *Taigi, galima daryti prielaidą, kad egzistuoja bendra problema dėl proceso dalyvių tarpusavio supratimo derinant procesinių veiksmų ir teismo posėdžių atlikimo laiką.*

Atsisakymo dalyvauti teismo posėdžiuose pagrįstumą gerai ir labai gerai advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, atžvilgiu įvertino **56,8 proc.** apklaustų institucijų, advokatų, prireikus teikiančių antrinę teisinę pagalbą, – **58,5 proc.**, sutartiniais pagrindais teikiančių teisines paslaugas advokatų – **54,3 proc.**

Tuo tarpu tarnybos savo praktikoje identifikuoja priešingą problemą – tai, kad teismai dažnai derina bylos nagrinėjimo laiką tik su kitais proceso dalyviais, o laikas su antrinę teisinę pagalbą teikiančiais advokatais dažniausiai nėra derinamas ir advokatui, negalint atvykti į procesą teismo nurodytu laiku, prašoma parinkti kitą gynėją. Teisingumo ministerija 2012-02-17 raštu Nr. (1.16.)7R-1193 yra atkreipusi Nacionalinės teismų administracijos ir Teisėjų tarybos dėmesį į šią problemą, pareikšdama nuomonę, kad tokia praktika, kai gynėjas baudžiamojoje byloje toje pačioje procesinėje stadijoje pakeičiamas kitu gynėju tik dėl to, kad teismo posėdžio laikas nebuvo derinama su advokatu ar advokatas negali dalyvauti dėl pateisinamų priežasčių, yra ydinga ir neatitinka valstybės garantuojamos teisinės pagalbos principų.

Suprantama, kad, siekiant išspręsti šią problemą, sudėtinga surasti bendrą poziciją. Teismas visų pirma rūpinasi, kad bylos procesas nebūtų vilkinamas ir byla būtų išnagrinėjama kuo greičiau. Suderinti su visais proceso dalyviais teismo posėdžių ar procesinių veiksmų laiką sudėtingose bylose, kuriose yra daug įtariamųjų gali būti sudėtinga, ypač tais atvejais, kai pastebima, jog tam tikri proceso dalyviai siekia vilkinti bylą. Todėl galimas ir pagrįstas antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimas kitu antrinę teisinę pagalbą teikiančiu advokatu ar jo dalyvavimas vietoj sutartiniais pagrindais dalyvaujančio advokato, remiantis Baudžiamojo proceso kodekso 4 dalimi. Iš kitos pusės, svarbu užtikrinti vieną iš pagrindinių teisinės pagalbos principų, sąlygojančių ir teisinės pagalbos kokybę, – teisinės pagalbos nepertraukiamumo principą, t. y., kad visose bylos stadijose teisinę pagalbą teiktų vienas (tas pats) advokatas, kuris yra geriausiai susipažinęs su bylos aplinkybėmis. Be to, dėl papildomo poreikio naujam advokatui susipažinti su bylos medžiaga, išauga valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos.

Manytina, kad šią problemą dalinai padėtų spręsti LITEKO diegiamas advokato profesinio užimtumo modulis, kuris dar šiuo metu tobulinamas. Pradėjus veikti tinkamai šiam moduliui, būtina skatinti antrinę teisinę pagalbą teikiančius advokatus naudotis sukurtomis techninėmis galimybėmis informuoti teisėjus apie savo profesinio laiko užimtumą. Be to, tarnybos turėtų imtis priemonių gerinti komunikaciją su atsakingomis institucijomis, siekiant spręsti problemas, kylančias antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimo procese.

Atsižvelgiant į tai, kad 41,5 proc. nurodė, kad jiems reikalinga papildoma informacija apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, kad galėtų į juos besikreipiantiems žmonėms patarti, juos teisingai nukreipti, tarnybos turėtų imtis priemonių, įvertinusios konkrečių institucijų poreikius, užtikrinti šią informacijos sklaidą.

III. ATLIKTOS FUNKCIJŲ PERŽIŪROS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

ATLIKTOS FUNKCIJŲ PERŽIŪROS IŠVADOS

Vertinant funkcijų peržiūros metu analizuotų funkcijų atitiktį funkcijos peržiūros gairėms, konstatuotina, kad šios funkcijos *iš dalies atitinka nustatytas funkcijų peržiūros gaires*. Lyginant penkias valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybas, problemų mastas skiriasi atskirose funkcijų grupėse, tačiau labai žymių nuokrypių nuo bendros praktikos konkrečioje tarnyboje nenustatyta.

Aiškiai apibrėžtos ir suvienodintos procedūros

Funkcijos, susijusios su antrinės teisinės pagalbos teikimo baudžiamosiose bylose koordinavimu, yra aiškiai apibrėžtos, neidentifikuota teisinio reguliavimo problemų ir iš esmės vienodai atliekamos visose tarnybose. Funkcijos, susijusios su sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priėmimu, sprendimų dėl apmokėjimo už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priėmimu; antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimu valstybei iš dalies atitinka šią gairę, nes buvo nustatyti teisinio aiškumo trūkumai (teisės aktuose neįtvirtinti aiškūs terminai atskiriems veiksams atlikti), skiriasi tarnybų praktika taikant teisės aktus priimančias sprendimus.

Optimalus funkcijų atlikimo būdas

Daugiausiai problemų identifikuota funkcijų grupėje, susijusiose su antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimu. Tam įtakos turėjo ir tarnybų veiklos teritorijų pakeitimas 2012 m. gegužės 1 d., įstaigos dar nespėjo prisitaikyti prie šių pokyčių, reikalinga iš naujo įvertinti naudojamus resursus, atsižvelgiant į pasikeitusias funkcijos vykdymo apimtis atskirose tarnybose (analizei buvo naudojami 2011 m. duomenys, tačiau kartu buvo vertinama ir tai, ar tarnybos koregavo savo praktiką, atsižvelgiant į teisinio reguliavimo pasikeitimus). Vertinant funkcijų, susijusių su sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priėmimu, grupę buvo pastebėta, kad tarnybos, perėmė viena iš kitos gerąją praktiką, siekiant supaprastinti procedūras ir atsisakyti perteklinių veiksmų, todėl analizės atlikimo metu jau buvo išspręstos tam tikros problemos, susijusios su sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimu, sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo galiojimo. Kiek tai susiję su sprendimais dėl apmokėjimo už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priėmimu, pastebėtina, kad tarnybose vyko pokyčiai 2012 m., institucijos ieško optimaliausių funkcijų atlikimo būdų, tačiau dar būtina tobulinti vidinius procesus priimančias sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, siekiant racionaliausiu būdu panaudoti turimus išteklius. Funkcijos, susijusios su antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimu valstybei iš dalies atliekamos optimaliai, tačiau supaprastinus sprendimų priėmimą kai kurių tarnybų veikloje, manytina, kad būtų galima racionaliau panaudoti turimus resursus, nedarant neigiamos įtakos sprendimų priėmimo kokybei.

Kokybiškai teikiamos paslaugos

Apklauso duomenys, kurios pagrindu buvo vertinama tarnybų veiklos atitikimas šiai gairei, leido įvertinti funkcijų, susijusių su sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priėmimu ir funkcijų, susijusių su antrinės teisinės pagalbos teikimo baudžiamosiose bylose koordinavimu, grupes bei iš dalies funkcijų, susijusių su antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimu valstybei. Asmenų, kurie kreipėsi dėl antrinės teisinės pagalbos, apklausa rodo, kad tarnybų veiklos kokybė atitinka daugumos pareiškėjų lūkesčius ir vertinama tinkamai, tačiau identifikuotos problemos atskirose tarnybose dėl paslaugų prieinamumo atskiroms grupėms (pavyzdžiui, nepritaikytos patalpos neįgaliesiems Vilniaus ir Klaipėdos tarnybose, nenustatytos dvi per savaitę papildomos pareiškėjų priėmimo valandos po arba prieš institucijos darbo laiką Klaipėdos tarnyboje). Remiantis asmenų, kurie pasinaudojo antrinės teisinės pagalbos paslaugomis, apklauso duomenimis, būtų galima teigti, kad šiuo aspektu funkcijų, susijusių su sprendimų dėl

antrinės teisinės pagalbos teikimo priėmimu, grupė atitinka šią gairę. Vertinant apklausos, kurioje dalyvavo teismai, ikiteisminio tyrimo institucijos, prokurorai, duomenis, nustatyta, kad institucijų vertinimai dėl tarnybų veiklos kokybės yra žemesni nei asmenų, kurie kreipėsi dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo. Tokius vertinimus įtakoja ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumas, identifikuotas poreikis gerinti tarpusavio komunikaciją ir ieškoti visoms šalims priimtinių problemų sprendimo būdų, todėl funkcijų, susijusių su antrinės teisinės pagalbos teikimo baudžiamosiose bylose koordinavimu, ir funkcijų, susijusių su antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimu valstybei, grupės iš dalies atitinka šią gairę.

**VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS TARNYBŲ VIDAUS PROCEDŪRŲ ATLIEKANT PRISKIRTAS
FUNKCIJAS PERŽIŪROS REKOMENDACIJOS**

Eil. Nr.	Problema (išvada)	Rekomendacija (tikslas)	Siūloma priemonė (tikslui pasiekti)	Įgyvendinimo terminai	Atsakinga institucija / ir kitos institucijos	Pastabos (dėl rekomendacijų įgyvendinimo ir kitos sąlygos)
I. GAIRĖ						
AIŠKIAI APIBRĖŽTOS IR SUVIENODINTOS PROCEDŪROS						
1.	Teisės aktuose nėra įtvirtinti sprendimų dėl advokato pakeitimo priėmimo terminai.	Aiškiai įtvirtinti sprendimo dėl advokato pakeitimo priėmimo terminus, užtikrinant vienodą tarnybų praktiką ir paslaugų kokybę.	Nustatyti tarnybų vidaus teisės aktuose, kad tais atvejais, kai advokatą prašoma pakeisti dėl svarbių ir objektyvių priežasčių arba skubus sprendimas būtinas dėl bylos aplinkybių, sprendimas priimamas per 3 darbo dienas, o visais kitais atvejais taikomas 20 darbo dienų terminas.	2013 m. sausio 1 d.	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
2.	Sprendimai (jų kopijos) dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, siunčiami skirtingais būdais, be to kai kurios tarnybos neinformuoja visų advokatų apie priimtą sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą.	Sudaryti sąlygas advokatams tinkamai planuoti darbo laiką ir laiku identifikuoti interesų konfliktą.	Vidaus teisės aktuose nustatyti, kad sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo kopijos advokatams yra pateikiamos elektroniniu paštu.	2012 m. gruodžio 1 d.	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
3.	Šiaulių tarnyba naudoja papildomą sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo įteikimo būdą: sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo pateikiamas elektroniniu būdu	Sudaryti sąlygas gyventojams greitai ir patogiai gauti sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo.	Įvertinti Šiaulių tarnybos elektroninių dokumentų naudojimo ir įteikimo praktiką ir pateikti vertinimus dėl šios praktikos taikymo galimybių kitose	2013 m. rugsėjo 1 d.	Teisingumo ministerija Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	

	<p>pirminę teisinę pagalbą teikiantiems savivaldybių administracijų specialistams (pastariesiems suteikta galimybė prisijungti <i>online</i> režimu prie dokumentų valdymo sistemos), kurie išduoda patvirtintą sprendimo kopiją pareiškėjams.</p>		<p>tarnybose.</p>			
4.	<p>Kaip viena iš problemų identifikuojamas piktnaudžiavimas savo teisėmis valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje, tačiau statistiniai duomenys rodo, kad nėra pakankamai naudojamosi įstatymo suteiktomis teisėmis atsakyti teikti antrinę teisinę pagalbą arba ją nutraukti, kai asmuo piktnaudžiauja savo materialiomis ar procesinėmis teisėmis bei teise į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.</p>	<p>Užtikrinti, kad antrinė teisinė pagalba būtų teikiama sąžiningai savo teisėmis besinaudojantiems asmenims.</p>	<p>Keistis patirtimi apie piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba instituto taikymą praktikoje, užtikrinant, kad sprendimai būtų tinkamai motyvuoti ir pagrįsti, ir identifikavus piktnaudžiavimo atvejus spręsti dėl antrinės teisinės pagalbos nutraukimo ar atsisakymo ją teikti.</p>	<p>2013 m. sausio 1 d.</p>	<p>Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegija</p>	
5.	<p>Nėra aiškiai įtvirtinti terminai, per kiek laiko apskaičiuojamos antrinės teisinės pagalbos išlaidos, kai priimamas sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą, per kiek laiko parengiamas pranešimas ar raštas dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų gražinimo, kai baigiasi antrinės teisinės pagalbos teikimas arba asmuo nepateikia reikalingų dokumentų, patvirtinančių jo teisę toliau gauti antrinę teisinę</p>	<p>Suvienodinti tarnybų praktiką apskaičiuojant antrinės teisinės pagalbos išlaidas, užtikrinant geresnę išlaidų gražinimo į valstybės biudžetą kontrolę.</p>	<p>Patikslinti teisingumo ministro 2011 m. liepos 11 d. įsakymą Nr. 1R-176 „Dėl Antrinės teisinės pagalbos išlaidų dydžio apskaičiavimo rekomendacijų patvirtinimo“</p>	<p>2013 m. kovo 1 d.</p>	<p>Teisingumo ministerija</p>	

	pagalba.					
6.	Advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 2 d. nutarimu Nr. 396, nenumato pagrindų, kada priimamas sprendimas atsisakyti mokėti užmokesčių, o kada prašymas grąžinamas patikslinimui, todėl tarnybų praktika šiuo klausimu skiriasi.	Suvienodinti tarnybų praktiką apskaičiuojant advokatams užmokesčių už antrinės teisinės pagalbos teikimą.	Parengti rekomendaciją dėl užmokesčio mokėjimo advokatams tvarkos.	2012 m. gegužės 1 d.	Teisingumo ministerija	
7.	Tarnybos taiko skirtingą praktiką dėl sprendimo galiojimo, kai asmuo yra socialinės pašalpos gavėjas, ir skirtingomis priemonėmis kontroliuoja, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, kai asmuo yra socialinės pašalpos gavėjas.	Suvienodinti skirtingą tarnybų praktiką dėl sprendimo galiojimo ir jo galiojimo kontrolės priemonių, kai asmuo yra socialinės pašalpos gavėjas.	Parengti rekomendaciją dėl sprendimo galiojimo ir jo galiojimo kontrolės priemonių, kai asmuo yra socialinės pašalpos gavėjas.	2012 m. gruodžio 1 d.	Teisingumo ministerija	
II. GAIRĖ OPTIMALUS FUNKCIJŲ ATLIKIMO BŪDAS						
8.	Tarnybose procesai organizuojami skirtingais būdais, ne visos tarnybos išnaudoja visas galimybes optimaliausių būdu organizuoti procesus ir racionaliai naudoti žmogiškuosius išteklius.	Atsisakyti perteklinių techninių veiksmų atlikimo, užtikrinant, kad procesai vyktų operatyviai, tačiau kartu būtų užtikrinama ir pakankama atliekamų veiksmų kontrolė.	Peržiūrėti dokumentų paskirstymo ir vizavimo procedūras, apsvarstyti galimybes juos racionalizuoti, atsižvelgiant į atliktos analizės rezultatus, ir pateikti informaciją Teisingumo ministerijai. Peržiūrėti vidaus procedūras ir darbuotojams priskirtas funkcijas, siekiant, kad viso proceso atlikimas būtų	2013 m. birželio 1 d.	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	

			koncentruojamas viename struktūriniame padalinyje. Tarnybų siūlymus dėl vidaus procedūrų tobulinimo, perteklinių techninių veiksnių atsisakymo, apsvarstyti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijai.		Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegija	
9.	Nors sprendimai papildyti/patikslinti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą yra neišvengiamas procesas, tačiau siektina sumažinti tų atvejų, kai būtina kreiptis dėl papildomo sprendimo priėmimo skaičių.	Supaprastinti antrinės teisinės pagalbos teikimo procesą ir sumažinti administracinę naštą advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą.	Įvertinus tipiškiausius sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos patikslinimo atvejus, patvirtinti tipines formuluotes antrinės teisinės pagalbos apimtys ar turinio apibrėžimui aktualiausių kategorijų bylose.	2013 m. kovo 1 d.	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegija	
10.	Vertinant išlaidas, tenkančias vieno advokato baudžiamosiose bylose parinkimui, pastebima, kad antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimas yra brangesnis tuo atveju, kai sutartis sudaryta su advokatu, teikiančiu antrinę teisinę pagalbą. Lyginant advokatų parinkimo kainas tarp skirtingų tarnybų, konstatuotina, kad, remiantis šiuo kriterijumi, koordinavimo baudžiamosiose bylose procesas santykinai	Racionaliai organizuoti antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimo procesą, taupiai naudojant turimus išteklius.	Peržiūrėti su advokatais sudarytas sutartis dėl antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimo, užtikrinant taupų lėšų panaudojimą.	2013 m. sausio 1 d.	Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba	
			Peržiūrėti nustatytą antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinatorių skaičių, atsižvelgiant į tai, kad keitėsi koordinuojamų institucijų skaičius ir veiklos apimtys.	2013 m. sausio 1 d.	Vilniaus, Kauno, Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	

	brangiausias yra Klaipėdos tarnyboje. Be to, skaičiuojant vienam koordinatoriui vidutiniškai tenkantį koordinuojamų institucijų skaičių, jis ženkliai skiriasi tarp atskirų tarnybų. Supaprastintinas ir informavimo apie sudarytus advokatų budėjimo grafikus procesas, suteiktina daugiau įgaliojimų antrinę teisinę pagalbą koordinuojantiems tarnybų tarnautojams, užtikrinant proceso operatyvumą.		Atsiakyti budėjimo grafikų siuntimo institucijoms ir advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, atsižvelgiant į tai, kad yra užtikrintas jų paskelbimas internete.	2013 m. sausio 1d.	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
			Atsisakyti budėjimo grafikų tvirtinimo direktoriaus įsakymu.	2012 m. gruodžio 1 d.	Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba	
			Suteikti įgaliojimus koordinatoriams baudžiamosiose bylose pasirašyti dokumentus, susijusius su advokato parinkimu.	2013 m. sausio 1 d.	Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio, Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos.	
11.	Vertinant tarnybų veiklos efektyvumą ir produktyvumą nustatyta, kad mažiausiai produktų sukuria viena pareigybė ir didžiausia vieno produkto kaina yra Klaipėdos tarnyboje.	Užtikrinti racionalų skiriamų lėšų panaudojimą vykdant tarnybai priskirtas funkcijas.	Peržiūrėti tarnybos struktūrą ir perkamų paslaugų apimtį bei pateikti informaciją Teisingumo ministerijai apie įgyvendintas priemones optimizuojant tarnybos veiklą.	2013 m. kovo 1 d.	Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba	
12.	Tarnybos neturi vieningos informacinės sistemos, kuri padėtų automatizuoti tam tikrus procesus, minimizuotų „žmogiško faktoriaus“ klaidų skaičių, sąveikautų su kitomis informacinėmis sistemomis, leistų dalį paslaugų perkelti į elektroninę erdvę.	Sudaryti sąlygas procesų automatizavimui, procedūrų supaprastinimui ir standartizavimui.	Apsvarstyti informacinių sistemų tobulinimo galimybes siekiant sudaryti sąlygas tarnyboms ir advokatams, teikiantiems antrinę teisinę pagalbą, efektyviau įgyvendinti jiems pavestas funkcijas, bendradarbiauti su kitomis institucijomis.	2013 m. birželio 1 d.	Teisingumo ministerija Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	

13.	Valstybės garantuojamos antrinės teisinės pagalbos teikimą organizuoja 5 savarankiškos įstaigos, kuriose dirba mažiau kaip 20 darbuotojų. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2012 m. gegužės 1 d. pasikeitė tarnybų veiklos teritorijos, o atskiroms tarnyboms buvo priskirtos naujos funkcijos, numatomi atitinkamų tarnybų darbo krūvių kitimai.	Įvertinti galimybes optimizuoti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų veiklą.	Atsižvelgiant į Vyriausybės ir Saulėlydžio komisijos rekomendacijas dėl mažų įstaigų, kuriose dirba mažiau kaip 20 darbuotojų, pertvarkymo, įvertinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų sujungimo į vieną juridinį asmenį galimybes ir pateikti informaciją Saulėlydžio komisijai.	2012 m. gruodžio 1 d.	Teisingumo ministerija Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
			Išanalizuoti tarnybų darbo krūvio kitimus ir įvertinti poreikį tarnybų administracijos struktūrų peržiūrėjimui.	2014 m. kovo 1 d.		
III. GAIRĖ KOKYBIŠKAI TEIKIAMOS PALAUGOS						
14.	Klaipėdos tarnyba nėra tinkamai įgyvendinusi Viešojo administravimo įstatymo 24 straipsnio 2 dalies nuostatų.	Sudaryti geresnes sąlygas antrinės teisinės pagalbos prieinamumui.	Bendradarbiavimo su pastato savininku pagrindais, užtikrinti, kad asmenys turėtų galimybę kreiptis antrinės teisinės pagalbos per dvi papildomas prieš ir po tarnybos darbo dienos laiko priėmimo valandas	2012 m. gruodžio 1 d.	Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba	
15.	Patalpos, kuriuose yra Vilniaus ir Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos, nėra pritaikytos neįgaliųjų poreikiams.	Sudaryti tinkamas sąlygas aptarnauti asmenis su negalia.	Bendradarbiaujant su socialiniais darbuotojais, nevyriausybėmis organizacijomis ir kitomis priemonėmis iki tinkamo patalų pritaikymo, sudaryti tinkamas sąlygas asmenų su negalia aptarnavimui.	2012 m. gruodžio 1 d.	Vilniaus ir Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
			Numatyti lėšas patalpų neįgaliųjų poreikiams	2015 m. sausio 1 d.	Teisingumo ministerija	

			pritaikymui ir užtikrinti reikalingų darbų atlikimą.			
16.	Nepakankamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose organizavime trukdo rasti optimaliausius kylančių problemų sprendimo būdus ir turi neigiamos įtakos antrinės teisinės pagalbos kokybės užtikrinimui.	Gerinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą įgyvendinant antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimo funkciją.	Organizuoti susitikimus su ikiteisminio tyrimo institucijomis ir teismais siekiant išspręsti problemas, kylančias organizuojant antrinės teisinės pagalbos teikimą.	Pagal poreikį	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
17.	Nepakankamas proceso dalyvių tarpusavio supratimas organizuojant teismo procesą ar ikiteisminį tyrimą.	Siekti tinkamo teismų ir advokatų bendradarbiavimo planuojant proceso veiksmus ir užtikrinant efektyvų asmenų teisių gynimą.	Skatinti antrinę teisinę pagalbą teikiančius advokatus naudotis informacinėje sistemoje LITEKO diegiamu advokatų profesinio užimtumo moduliui.	Nuolat, esant techninėms galimybėms	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	
18.	Teismai ir ikiteisminio tyrimo institucijos identifikuoja informacijos apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą trūkumą, kad galėtų į juos besikreipiantiems žmonėms patarti, juos teisingai nukreipti.	Sudaryti sąlygas gyventojams gauti reikiamą informaciją apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.	Išplatinti informaciją apie valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo sąlygas ir tvarką atitinkamoje tarnybos veiklos teritorijoje esančioms teisminėms ir ikiteisminio tyrimo institucijoms.	Kartą metuose	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos	

PRIEDŲ SĄRAŠAS

- 1) Teisingumo ministro 20012 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. 1R-121 „Dėl darbo grupės sudarymo“.
- 2) Funkcijų peržiūros darbo planas.
- 3) Darbo grupės protokolai.
- 4) Peržiūrimų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų funkcijų sąrašas.
- 5) Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų žmogiškieji ištekliai.
- 6) Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų funkcijų sąrašas ir produktai.
- 7) Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų sukurti produktai atliekant funkcijas ir jų palyginimai.
- 8) Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybose vykstančių procesų palyginimas atliekant konkrečias funkcijas.
- 9) Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų vidaus teisės aktų sąrašas.
- 10) Apklausa apie valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų atliekamų funkcijų kokybę.
- 11) Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų vidaus procedūrų atliekant priskirtas funkcijas peržiūros rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planas.